

PHARMACEUTICAL SCIENCES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-81-5-2.19>

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА КРИТЕРІЇ ВИБОРУ МАТРАЦІВ ВІД ПРОЛЕЖНІВ

Дядюн Т. В.

*кандидат фармацевтичних наук,
асистент кафедри товарознавства
Національний фармацевтичний університет*

Баранова І. І.

*доктор фармацевтичних наук, професор,
завідувач кафедри товарознавства
Національний фармацевтичний університет
м. Харків, Україна*

Коли відбувається порушення функцій опорно-рухового апарату, в ряді випадків пацієнт змушений буде пройти курс реабілітації, тобто тривалий час провести в одному і тому ж положенні. Функціонально тіло людини не пристосоване до тривалого нерухомого стану. Згодом на тілі лежачого починають виникати пролежні, які без належного догляду перетворюються в трофічні виразки, потім в тканинах починаються незворотні некротичні процеси.

За даними вітчизняної та зарубіжної літератури, частота виникнення пролежнів у малорухомих пацієнтів становить від 3 до 40 % [1-6]. На жаль, домашній чи стаціонарний догляд за важкохворими пацієнтами та літніми людьми, які в зв'язку з особливостями організму не можуть підводитись і змушені дотримуватись ліжкового режиму, супроводжується утворенням небажаних подразнень та запуску незворотних процесів на шкірі. Тривалий постільний режим чреватий наслідками і ускладненнями у вигляді пролежнів, виразок та інших запальних процесів, що виникають на тілі у пацієнта. Пролежні, як і будь-яке захворювання можна попередити, якщо вчасно приділити цьому питанню належну увагу. У ситуації, коли людина опиняється прикутою до ліжка, можливо уникнути та запобігти таких проблем допоможе матрац від пролежнів.

Противолежневі матраци – це спеціально розроблені захисні пристрої, які можуть бути корисні для пацієнтів, схильних до ризику розвитку пролежнів, а також тим, у кого вже утворилися виразки 1 або 2 ступеня.

Противолежневі матраци класифікуються на: матраци в залежності від конструкції: поліуретанові, гелеві, динамічні, пористі з обдувом, пористі енергонезалежні, балонні з обдувом, з незалежними балонами. За ступенем жорсткості: м'які, середньої жорсткості, жорсткі. В залежності від виконання: стандартні, дитячі, бариатричні [8].

Асортимент цієї продукції досить різноманітний. Так, наприклад, статичні поверхні можуть бути заповнені піною, повітрям або рідиною. Вони не вимагають підключення до електромережі, в той час як динамічні моделі потребують джерело електроенергії для зміщення і перерозподілу тиску всередині заповнених повітрям камер. Статичні противолежневі матраци призначені для запобігання появі ран, а не для їх лікування, однак більш складні моделі можуть бути використані для лікування виразок 1-го ступеня. Динамічні матраци зазвичай використовуються для лікування пролежнів які вже утворилися, але можуть бути використані з метою профілактики. Вони зменшують потребу в ручному репозиціонуванні хворого і забезпечують оптимальний рівень тиску, що створює пацієнту більш комфортне положення. Існують також гібридні противолежневі матраци, які поєднують в собі як динамічні, так і статичні елементи. Зазвичай вони представлені у вигляді вставок що чергуються з повітряними камерами, оточеними м'яким піноутворювачем. Гібридні матраци забезпечують оптимальний тиск в камерах, що забезпечує високий рівень комфорту. Більшість гібридних противолежневих матраців вимагають наявність пневматичного насоса з живленням від електромережі, щоб управляти вбудованими повітряними камерами [7].

Критерії вибору матраців від пролежнів. Основні види противолежневих матраців: статичні-дана група матраців і подушок відрізняється своєю простотою і зручністю, засіб не вимагає джерела живлення і має в своєму складі всього кілька секцій. Матрац повторює контури тіла людини і забезпечує хорошу ступінь комфорту. Секційні з компресором-твердість матраца регулюється за допомогою змінного тиску, це дозволяє підібрати індивідуальний режим для кожної людини. Дана група здатна витримувати високі навантаження. Комірчасті з компресором – недорогі, але дуже зручні матраци дозволяють також фіксувати статичне положення і регулювати рівень тиску. Прості в експлуатації і не вимагають великого споживання енергії. Добре підійдуть для лежачих людей похилого віку [7]. Показання для застосування матраців проти пролежнів. Як правило, це пацієнти, які мають

проблеми з рухливістю, вони найбільш сприйнятливі до розвитку виразок і пролежнів. Це категорія людей, які тривалий час проводять в інвалідному кріслі або прикуті до ліжка. Потенційно розвиток пролежнів посилюється, якщо пацієнт страждає від різних захворювань, в тому числі: серйозні захворювання, в результаті яких хворий знаходиться у відділенні інтенсивної терапії; травми спинного мозку, які потягли за собою нездатність управляти своїми кінцівками; похилий вік, коли шкіра стає тонкою і більш вразливою; хвороба Паркінсона, Альцгеймера або ревматоїдний артрит; погана дієта, особливо з нестачею білка, вітаміну С і цинку; зменшене сприйняття болю, через що людина може не відчувати початкові стадії утворення пролежнів; нетримання, що викликає постійну вологу шкіри в певних ділянках; поганий кровообіг, викликане периферійними судинними захворюваннями або діабетом.

Пролежні є серйозною проблемою в сучасній галузі охорони здоров'я. Вони можуть розвиватися лише за тиждень і мати жахливі наслідки. Єдиним засобом запобігти їх появі є своєчасний та кваліфікований догляд, в тому числі і використання матраців проти пролежнів. Протипролежневі матраци є основою профілактики виразок і пролежнів. Такі пристрої зменшують навантаження, яку відчуває тіло в результаті тривалого лежання.

Література:

1. Басков А. В. Хирургия пролежней. – М. : ГЭОТАР-Мед. 2001. 208 с.
2. Басков А. В. Хирургическое лечение пролежней у больных со спинномозговой травмой. *Вопросы нейрохирургии*. 2000. № 1. С. 52–56.
3. Германн Г., Туманов В. П. Методическое руководство по лечению ран. – М. : Изд-во «Пауль Хартманн». 2000. 68 с.
4. Мусалатов Х. А., Елизаров М. Н., Насридинов М. А. Лечение пролежней области крестца у больных с повреждением позвоночника и спинного мозга. *Медицинская помощь*. 2002. № 3.
5. Fife C., Otto G., Capsuto E. G. Incidence of pressure ulcers in a neurologic intensive care unit. *Crit Care Med*. 2001. Vol. 29. P. 283–290.
6. Ахтямова Н. Е. Лечение пролежней у малоподвижных пациентов. *РМЖ*. 2015. № 26. С. 1549–1552.
7. Матраци від пролежнів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ortop.ua/ua/katalog/protivoprolezhnevye-matrasy>
8. Матрацы и подушки противопролежневые. Типы и основные параметры : ГОСТ Р 57769-2017. – [Дата введения 2018-01-01]. – М. : Стандартинформ, 2017. – 6 с.